

(PROGRAMMI KAVAND)

Programm „Nutikas rahvastikuarvestus 2023–2026“

Programmis kavandatakse tõhusat rahvastikutoimingute poliitikat, sealhulgas tegevusi, mis kindlustavad, et rahvastikuandmed oleks piisava kvaliteediga ning loovad väärtust riigi ja kohalike omavalitsuste ülesannete täitmisel sealhulgas Eesti elanikele teenuste osutamisel. Tegevused toetavad lihtsat asjaajamist ning rahvastikuregistris sisalduva teabe otstarbekat kasutamist. Samuti tegeletakse rahvastikuregistri tehnoloogilise baasi uuendamisega, et kindlustada töökindlust ja luua võimalused olemasolevate teenuste automatiseerimiseks ja sündmuspõhiste e-teenuste loomiseks.

SISUKORD

PROGRAMMI „NUTIKAS RAHVASTIKUARVESTUS 2023–2026“ SISU LÜHIKOKKUVÕTE		3
1	PROGRAMMI EESMÄRK, MÕÕDIKUD JA EELARVE	4
2	OLUKORRA ANALÜÜS	4
3	MEETMED JA TEGEVUSED	6
	Meede: Tõhusad rahvastikutoimingud	6
	Programmi tegevus 1: Rahvastikuregistri andmekvaliteedi tõstmine	6
	Programmi tegevus 2: Rahvastikuregistri kasutusmugavuse parandamine	7
4	PROGRAMMI JUHTIMISKORRALDUS JA SEOSSED TEISTE ARENGUDOKUMENTIDEGA	8
5	KOKKUVÕTE	9

Programmi „Nutikas rahvastikuarvestus 2023–2026“ sisu lühikokkuvõte

Programmi nimetus	Nutikas rahvastikuarvestus
Tulemusvaldkond	Sidus ühiskond
Valdkonna arengukava	Sidusa Eesti arengukava 2021–2030
Programmi periood	2023–2026
Programmi eesmärk	Inimeste elusündmustega seonduvad toimingud on mugavad, lihtsasti kättesaadavad ja võimalusel automatiseeritud. Rahvastikuandmed on kvaliteetsed ning on aluseks avalike ülesannete täitmisel ja Eesti elanike lihtsal asjaajamisel.
Peavastutaja	Siseministeerium
Kaasvastutajad, kes planeerivad oma osade teenuste raha selles programmis	Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus
Kaasvastutajad või teised partnerid, kes aitavad programmi eesmärkide saavutamisele kaasa, kuid ei planeeri oma teenuste raha selles programmis	<p>Politsei- ja Piirivalveamet, Justiitsministeerium, Rahandusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Sotsiaalministeerium, Välisministeerium, Haridus- ja Teadusministeerium, Maksu- ja Tolliamet, Maaamet, Transpordiamet, kohalikud omavalitsused.</p> <p>Rahvastikuregistriga on läbi x-tee andmevahetuse seotud üle 200 avaliku ja erasektori asutust, mis kasutavad rahvastikuregistri andmeid enda ülesannete täitmisel.</p> <p>Nimetatud pooltega seonduv on lisatud dokumenti informatsiooniks, et anda valdkonnast terviklikum ülevaade, kuid nende täpsemad tegevused, teenused ja raha on kavandatud mujal.</p>

Programmis kavandatakse tõhusat rahvastikutoimingute poliitikat, sealhulgas tegevusi, mis kindlustavad, et rahvastikuandmed oleks piisava kvaliteediga ning loovad väärtust riigi ja kohalike omavalitsuste ülesannete täitmisel sealhulgas Eesti elanikele teenuste osutamisel. Tegevused toetavad lihtsat asjaajamist ning rahvastikuregistris sisalduva teabe otstarbekast kasutamist. Samuti tegeletakse rahvastikuregistri tehnoloogilise baasi uuendamisega, et kindlustada töökindlust ja luua võimalused olemasolevate teenuste tänapäevastamiseks (automatiseerimine ja sündmuspõhisus).

LAHENDAMIST VAJAVAD PROBLEEMID JA OLUKORRA KIRJELDUS

PROGRAMMI TEGEVUSED

On teenuseid, kus andmete kogumise protsess ei taga kasutajate ootustele vastavat andmete kvaliteeti

Paljud rahvastikuregistri andmetega seotud e-teenused on ebamugavad

Elanikud on harjunud kasutama e-teenuseid

Rahvastikuregistri andmekvaliteedi tõstmine

Rahvastikuregister on ka edaspidi Eesti kui e-riigi toimimiseks keskse tähtsusega

Üha suurenev surve arendada tarkvara

Rahvastikuregistri tarkvara on vananenud ega toeta tänapäevaste IT-lahenduste loomist

Rahvastikuregistri kasutamugavuse parandamine

1 Programmi eesmärk, mõõdikud ja eelarve

Programmi eesmärk

Inimeste elusündmustega seonduvad toimingud on mugavad, lihtsasti kättesaadavad ja võimalusel automatiseeritud. Rahvastikuandmed on kvaliteetsed ning on aluseks avalike ülesannete täitmisel ja Eesti elanike lihtsal asjaajamisel.

Programmi mõõdikud

	Algtase (2019)	2020 (tegelik)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Allikas
Rahvastikuregistris olevate elukohaandmete tegelikkusele vastavate andmete osakaal	75%	> 75% (75%)	> 75% (75%)	> 75%	> 75%	> 75%	> 75%	> 75%	Statistikaamet
Rahvastikuregistris e tehtud päringute arv (miljonites)	119	> 119 (125)	> 125 (168)	≥ 170	≥ 172	≥ 174	≥ 176	≥ 178	Siseministeerium, rahvastikuregister
Rahvastikuregistri e-teenuste arv	5	13 (15)	> 13 (15)	> 14	> 15	> 16	> 16	> 16	Siseministeerium, rahvastikuregister
Rahvastikuregistri e-teenuste rahulolu soovitusindeks (SI)	59	> 69 (70)	> 69 (74)	> 69	> 69	> 69	> 69	> 69	Recommy, rahvastikuregister

Programmi eelarve

Eelarve jaotus (eurodes)	2022	2023	2024	2025	2026
Programmi tegevus 1: Rahvastikuregistri andmekvaliteedi tõstmine	3 551 908	3 016 782	2 943 692	2 917 983	2 858 062
Programmi tegevus 2: Rahvastikuregistri kasutusmugavuse parandamine	3 089 823	2 696 336	2 567 391	2 488 838	2 192 125
KOKKU	6 641 731	5 713 118	5 511 083	5 406 821	5 050 187

2 Olukorra analüüs

Rahvastiku toimingute valdkonnas on järgmistel aastatel ülitähtis viia läbi tehnoloogilise baasi uuendamine, mille eesmärk on maandada rahvastikuregistri käiguhoidmisega seotud riske ja luua võimalused teenuste automatiseerimiseks.

Eesti elanike ootused ja harjumused e-teenuste kasutamiseks kasvavad. Alates 2019 aastast on arendatud rahvastikuregister.ee keskkonda. Sinna on viidud 15 teenust ja seda arengusuunda on plaanis jätkata. **Rahvastikuregistri e-teenused muudetakse võimalikult paljudele mugavaks ja lihtsalt kasutatavaks, võimalusel nähtamatumaks, automaatsemaks ja sündmusteenuste ahelasse kuuluvaks.** Jätakuvalt tuleb tagada inimeste andmete töötlemisel läbipaistvus ning ligipääsetavus, eesmärgiga suurendada e-teenuste usaldusväarsust.

2021. aastal tõusis rahvastikuregistri e-teenuste soovitusindeks, mille abil hinnatakse kasutajate teenustega rahulolu. Kuigi uusi teenuseid ei lisandunud, paranes indeks e-teenuste parendamise tõttu. Teenuste arendamiseks kasutati soovitusindeksi küsimise käigus kasutajate poolt antud kommentaare: arendati e-teenuste kasutajavaadet ning täiendati tekste. 2021. aastal saadeti rahvastikuregistri e-teenuste kasutajatele 85 729 tagasiside küsimustikku, millele vastas 13 002 inimest ehk 15% kõigist, kellele kasutuskogemuse hindamiseks tagasiside küsimustik saadeti.

Rahvastikuregistri menetlustarkvara vananenud tehnoloogiline baas on kaasa toonud vigu andmetes ning tekitanud takistusi ametnike töös. Sellega on kaasnenud liigne ajakulu teenuste arendamisel ja inimeste pettumine teenustes. Selline olukord langetab osutavate teenuste kvaliteeti ja muudab suhtlust riigi ja inimeste vahel keerukamaks. Tehnoloogilise baasi nõrkusest tulenevalt ei rahulda menetlustarkvara jõudlus kasutajate vajadusi.

Päringute arv on mitmekordistunud – 2010. aastal tehti rahvastikuregistrisse 37 miljonit, 2020. aastal 125 miljonit ja 2021. aastal 168 miljonit päringut. Andmemahud kasvavad ca 15% aastas, ulatudes 2020. aastal 4,5 terabaidini ja 2021. aastal 6 terabaidini. **Rahvastikuregistrisse tehtavate päringute arvu tõus näitab, et rahvastikuregistri andmeid kasutatakse senisest rohkem ja olemasolevad teenused on üha kättesaadavamad e-teenustena.** Sellest tingituna suurenevad ootused taristu ja muude tugitegevuste suhtes, mis on vajalikud nt andmete juurdepääsuotsuste tegemiseks, andmete väljastamiseks. **Päringute ja andmemahude kasv** ning vananenud arhitektuurilised lahendused takistavad registri edasist arengut ja teenuste ühiskonna ootustele vastavat osutamist. Samuti on üha keerulisem tagada registri turvanõudeid. Tulenevalt ressursipuudusest IT-sektoris ei ole suudetud viimastel aastatel täita kõiki õigusaktidest tulenevaid nõudeid. Esineb raskusi partnerite vajadustele vastavate andmepäringute loomisel, mistõttu võib olla häiritud ka teiste infosüsteemide toimimine ja nende alusel teenuste osutamine.

Järgmistel aastatel on oluline juurutada riigi teenuste pakkumises **sünnuspõhisust**. Eesmärk on jõuda olukorrani, kus inimesel ühe teenuse kasutamisel on kohe võimalik saada teistest asutustest kaasnevaid teenuseid. Näiteks loouakse võimalus abielu sõlmimisel esitada automaatselt isikut tõendava dokumendi taotlus.

Teise olulise proovikivina on tarvis leida ja rakendada lahendused, **et tagada õigete elukohaandmete suurem osatähtsus**. Kuna rahvastikuregistris märgitud elukohast sõltuvad nii riigi kui ka omavalitsuse teenused, on väga tähtis rahvastikuregistri andmete korrektsus. Praegu ei vasta tegelikkusele umbes veerand elukohaandmetest. **Rahvastikuregistris olevate elukohaandmete kvaliteedi parandamiseks** viidi 2021. aastal lõpule RITA mobiilse elu projekt „**Mobiilne eluviis, avalike teenuste tarbimine ja elukohaandmed riiklikes registrites**“¹. Uuringu eesmärk oli leida toimivad lahendused inimeste elukohaandmete täpsuse parandamiseks rahvastikuregistris ning riigi ja kodanike elektroonilise infovahetuse tõhustamiseks võttes seejuures arvesse inimeste mobiilsust, digiajastu võimalusi ning riigi võimekust lahendust administreerida. Uuringus toodud poliitikasoovitused on aluseks täiendavale analüüsile, leidmaks nende rakendamise võimalusi ja vajadusi, mis võimaldaks tulevikus tõsta elukohaandmete kvaliteeti.

Valdkonna jaoks on oluline, et seadusandluse väljatöötamine arvestaks ühiskonnas toimivate muudatustega ning looks aluse rahvastikuarvestusega seotud eesmärkide täitmiseks. 2021. aastal koostati ja saadeti kooskõlastamisele **uue perekonnaseisutoimingute seaduse** (PKTS) väljatöötamiskavatsus. Kehtiv PKTS on vastu võetud 2009. aastal, mis tähendab, et see on koostatud enam kui kümme aastat tagasi, pidades silmas toonast, valdavalt paberikeskset asjaajamist. Kaasaegne asjaajamine kasutab üha enam IT-valdkonna uuendusi: järjest enam loouakse avalikke e-teenuseid, kasutatakse tegevuste automatiseerimist toimingute läbiviimisel ning tehisintellekti. Kuna kehtiv PKTS on koostatud paberipõhise menetluse alusel, vaadatakse kogu seadus üle selle pilguga, kas oleks võimalik menetlusi lihtsustada ning muuta need võimaluse korral veel paindlikumaks. Uue PKTS-i puhul soovitakse suuremal määral võimaldada otsuste automatiseerimist. See on vajalik, et vähendada avaliku sektori kulusid, vabastada ametnik ülesannetest, millega saab hakkama arvuti ja kus ametnike sekkumine lisaväärtust ei anna, ning muuta inimese jaoks riigiga suhtlemine veelgi kiiremaks ja mugavamaks. 2021. aastal koostati ka rahvastikuregistri seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu, mis võeti Riigikogus vastu 23.02.2022. Seadus toob kaasa mitmeid muudatusi valdkonnas, mis lihtsustavad menetluste läbiviimist, nt toimingute automatiseerimine, või tagavad kvaliteetsemad andmed rahvastikuregistris, nt nõuded lisa-aadressile. 2022. aastal menetletakse Riigikogus rahvastikuregistri seaduse muutmist, mille tulemusel on võimalik täpsustada Eestist lahkunud inimeste elukohti, samuti PKTS-i muutmist, millega antakse võimalus sündmusteenuste loomiseks vajalike e-avalduste esitamiseks.

¹ Lisainfo: <https://sisu.ut.ee/mobiilneelu/avaleht>

3 Meetmed ja tegevused²

Meede: Tõhusad rahvastikutoimingud

Programmi tegevus 1: Rahvastikuregistri andmekvaliteedi tõstmine

Programmi tegevuse eesmärk									
Rahvastikuregistrisse kantavad andmed on kvaliteetsed ja toetavad riigi, kohalike omavalitsuste avalike ülesannete täitmist ja Eesti elanike lihtsat asjaajamist ning rahvastikuregistris sisalduva teabe taaskasutamist.				Eesmärki aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles programmis / ei planeeri): SIM, SMIT, PPA, MKM, KOVID, JUM, VÄM, HTM, RUA, Maa-amet, Transpordiamet, MTA, notar, vaimulik, kohus, tervishoiuteenuse osutajad jne (lisatud informatiivselt, kuna aitavad eesmärgi saavutamisele kaasa, kuid raha ja tegevused on kavandatud mujal)					
Eesmärgi saavutamise vahendid: RE, välisvahendid									
Möödikud eesmärgi täitmise hindamiseks									
Möödiku nimi	Algtase 2019	2020 tegelik	2021 (tegelik)	2022	2023	2024	2025	2026	Allikas
Rahvastikuregistris olevate elukohaandmete tegelikkusele vastavate andmete osakaal	75%	75%	> 75% (75%)	> 75%	> 75%	> 75%	> 75%	> 75%	Statistikaamet
Programmi tegevuse sisu kirjeldus									
Rahvastikuregistri andmete kvaliteedi tagamiseks viiakse järgmistel aastatel ellu näiteks järgmisi tegevusi: kohtulahendite andmete rahvastikuregistrisse edastamise automatiseerimine; automaatotsuste tegemise võimaldamine, elukohamenetluste läbiviijatele erialase koolituse ja rahvastikuregistrile juurdepääsuõiguste andmise süsteemi loomine, elukohaandmete kvaliteedi parandamine vastavalt RITA projekti ettepanekutele ning kontaktandmete analüüsimine ja andmekvaliteeti tõstvatel muudatustel läbiviimine.									
Olulised toetavad arendustegevused (reformid, muudatused, arendustegevused, teenused)	Vastutaja		Kaasvastutaja		Aasta				
Kohtulahendite andmete rahvastikuregistrisse edastamine on automatiseeritud.	JUM		SIM		2021–2025				
Perelepituse andmete kandmiseks rahvastikuregistrisse on loodud tehnilised lahendused.	SMIT		SOM, SIM		2022–2023				
Analüüsitud isikukoodi väljastamise süsteem ja põhimõtted	SIM		MKM		2021–2025				
Ellu on viidud elukohaandmete kvaliteedi parandamiseks tehtud RITA projekti „Mobiilne eluviis, avalike teenuste tarbimine ja elukohaandmed riiklikes registrites“ ettepanekud.	SIM				2021–2025 (projekt jätkub aastani 2029)				

² Programmi tegevused „Rahvastikuregistri andmete kvaliteedi tagamine“ ja „Rahvastikuregistri andmete kätte-saadavuse tagamine“ olid 2021. aasta riigieelarve seaduses käsitletud ühena: „Kvaliteetsete isikuandmete tagamine“.

Programmi tegevus 2: Rahvastikuregistri kasutusmugavuse parandamine

Programmi tegevuse eesmärk									
Rahvastikuregistri tarkvara ja selle abil osutatavad teenused on töökindlad, nüüdisaegsed ja kättesaadavad ühiskonna vajaduste tagamiseks.				Eesmärki aitavad oma teenuste kaudu saavutada järgmised asutused (planeerivad oma teenuste raha selles alaprogrammis / ei planeeri): SMIT, SIM, MKM (lisatud informatiivselt, kuna aitab eesmärgi saavutamisele kaasa, kuid raha ja tegevused on kavandatud mujal)					
Eesmärgi saavutamise vahendid: RE, välisvahendid									
Möödikud eesmärgi täitmise hindamiseks									
Möödiku nimi	Algtase 2019	2020 tegelik	2021 (tegelik)	2022	2023	2024	2025	2026	Allikas
Rahvastikuregistrit kasutavate asutuste arv	410	420	≥ 410 (492)	≥ 500	≥ 500	≥ 500	≥ 500	500	Siseministeerium, rahvastikuregister
Rahvastikuregistrisse tehtud päringut arv (miljonites)	113	125	125 (168)	≥ 170	≥ 172	≥ 174	≥ 176	≥ 178	Siseministeerium, rahvastikuregister
Programmi tegevuse sisu kirjeldus									
Rahvastikuregistri andmete kättesaadavuse tagamisel aidatakse kaasa, et teenused on töökindlad, nüüdisaegsed, õiguspärased ja kättesaadavad ühiskonna vajaduste tagamiseks. Selleks luuakse lähiaastatel lisaks uusi mugavaid rahvastikuregistri e-teenuseid (sh sündmusteenused), rahvastikuregistri andmeladu ning uus rahvastikuregistri menetlustarkvara, analüüsitakse võimalusi isikukoodita välismaalaste andmete keskseks hoidmiseks ning uuendatakse rahvastikuregistri X-tee teenuste osutamise põhimõtteid ja tehnoloogiat.									
Olulised toetavad tegevused (reformid, muudatused, arendustegevused, teenused)	Vastutaja	Kaasvastutaja	Aasta						
Loodud on perelepituse loomiseks andmevahetus.	SIM	SOM	2023						
Analüüsitud on uue rahvastikuregistri andmebaasi platvormi kasutuselevõtu vajadused.	SMIT	SIM	2023						
Analüüsitud on isikukoodi väljastamise automatiseerimist, sh vajadusi ja võimalusi isikukoodiga seotud tegevuste tõhustamiseks.	SIM?	SMIT?	2023						
Loodud on mugavad rahvastikuregistri e-teenused, sh abielu ja lahutuse sündmusteenused.	SIM	SMIT, MKM	2023–2025						
Loodud on sünni ja elukoha registreerimiseks automatiseeritud teenuseid.	SIM	SMIT	2023–2025						
Uuendatud on rahvastikuregistri X-tee teenuste osutamise põhimõtteid ja tehnoloogiat.	SMIT	SIM	2023–2025						
Läbi on viidud arendustööd valijate nimekirjade haldamiseks (sh. andmevahetustööd valimiste infosüsteemiga).	SMIT	SIM	2023						
Loodud on rahvastikuregistri andmeladu.	SMIT	SIM	2022–2024						
Rahvastikuregistri andmebaasi uuendustööde käigus on logiandmed ja haldusandmed viidud uuele platvormile.	SMIT	SIM	2024–2024						
Loodud on uus rahvastikuregistri menetlustarkvara.	SIM	SMIT	2027						

4 Programmi juhtimiskorraldus ja seosed teiste arengudokumentidega

Programm **ajakohastatakse kord aastas** riigieelarve koostamise käigus, et tagada kooskõla riigi eelarvestrateegia ja riigi rahaliste võimalustega. Programmi **kooskõlastavad** programmi vastutaja ja see esitatakse **teadmiseks** või **arvamuse avaldamiseks** teistele programmi eesmärkidesse panustavatele pooltele.

Programmi kinnitab valdkonna eest vastutav minister või ministrid pärast riigieelarve seaduse vastuvõtmist. Samuti annab programm suuna välisvahendite planeerimisele ja kasutamisele.

Siseministeeriumi rahvastiku toimingute ja kodanikuühiskonna asekanstler **koordineerib programmi elluviimist** ja teostab järelevalvet programmi elluviimise üle.

Programmi elluviimises osalevad ministeeriumid ja programmi eesmärkidele kaasa aitavad ministeeriumid esitavad oma vastutusalas programmi **elluviimise kohta ülevaate või täpsustava info** Siseministeeriumile vastavalt kokkulepetele ja aruandlust reguleerivatele määrustele.

Programmis kajastatakse ka nende asutuste vastutusi, kes oma teenuste raha siin programmis ei planeeri, kuid kelle konkreetse panuseta jääks programmis nimetatud eesmärk saavutamata. Laiemate tegevuste väljatoomine, mida ministeeriumid oma haldusalas ellu viivad, võimaldab luua valdkonnast terviklikumat arusaamist ja tõhustab koostööd.

Programmil on olulisim seos „**Digiriigi ja küberturvalisuse arengukava 2030**“ valdkondadega ja selle elluviimiseks koostatud „**Digiühiskonna programmiga**“. Selles arengukavas on esitatud valdkondade ülesed tegevussuunad, sh need, mis on seotud avalike teenuste edendamisega. „Rahvastiku ja sidusa ühiskonna arengukava 2021–2030“ „**Nutika rahvastikuarvestuse programmi**“ tegevused (nt rahvastikuregistri arendamisega seonduv) loovad omakorda eeldusi digiriigi eesmärkide saavutamiseks.

Programmil on seos Rahandusministeeriumi „**Halduspoliitika programmiga**“, mis aitab nutika rahvastikuarvestuse valdkonnale kaasa eelkõige riikliku andmehalduse korraldamise abil. Andmehalduse korraldamise eesmärgiks on rakendada riigis ühekordse andmekogumise põhimõtted, mis tagab võimalikult madala halduskoormuse ja selge ülevaate riigi käsutuses olevatest andmetest.

Programmil on oluline seos ka „**Siseturvalisuse arengukava 2020–2030**“ kodakondsus-, rändepoliitika- ja identiteedihalduse valdkonnaga, kes on rahvastikuregistrile andmeandjaks ning ülejäänud siseturvalisuse valdkonnad sõltuvad oma ülesannete edukal täitmisel samuti kvaliteetsetest rahvastikuregistri andmetest. Seetõttu toimub pidev koostöö „**Nutika rahvastikuarvestuse**“ ja „**Siseturvalisuse**“ programmide elluviimisel.

Täpsemini teiste valitsemisalade ja poolte roll programmi eesmärkide saavutamisel:

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium: Vastutab riigi kesksete IT-lahenduste arendustegevuse rahastamise koordineerimise eest.

Justiitsministeerium: Vastutab kohtulahendite andmete rahvastikuregistrisse edastamise automatiseerimise eest, sellega toetades rahvastikuregistri andmekvaliteedi tõusu.

Välisministeerium: Vastutab elukoha ja perekonnasündmuste andmete rahvastikuregistrile edastamise eest.

Haridus- ja Teadusministeerium: Edastab EHISest inimeste kõrgema haridustaseme andmeid rahvastikuregistrile.

Maa-amet: Vastutab aadress-andmete kvaliteedi eest riigis, olles sellega rahvastikuregistri elukohaandmete nurgakivi.

Transpordiamet: Edastab rahvastikuregistrisse inimeste kontaktandmeid ning juhiloa kui isikut tõendava dokumendi andmed.

Politsei- ja Piirivalveamet: Vastutab isikut tõendavate dokumentide, e-residentsuse ja elamislubade- ja õiguste andmete olemasolu eest rahvastikuregistris, samuti kontaktandmete ja ütluspõhiste andmete eest.

Maksu- ja Tolliamet: Edastab rahvastikuregistrisse inimeste kontaktandmeid.

Kohalikud omavalitsused: Suurimate andmeandjatena edastavad registrisse perekonnasündmuste ja elukoha andmed, annavad isikukode ja elamisõigusi, ütluspõhiseid, kontaktandmeid jm.

Notarid: Registreerivad abielu ja lahutusi ning edastavad need andmed rahvastikuregistrisse.

Vaimulikud, Registreerivad abielusid ja edastavad need kohalikele omavalitsusele, kes andmed rahvastikuregistrisse kannab.

Tervishoiuteenuse osutajad: edastavad rahvastikuregistrisse sünni- ja surmaandmeid.

KOKKUVÕTE

Keskne probleem

Rahvastikuregistri tarkvara on vananenud ega toeta tänapäevaste IT-lahenduste loomist ega taga vajalikku töökindlust. On teenuseid, kus andmete kogumise käik ei taga kasutajate ootustele vastavat andmete kvaliteeti, puuduvad nähtamatud ja ka automatiseeritud teenused.

Olulisemad lahendamist vajavad küsimused

- 1 Kuidas tagada rahvastikuregistris kvaliteetsed elukohaandmed, mis on aluseks riigi ja kohalikel omavalitsuste teenuste pakkumisel Eesti elanikele?
- 2 Kuidas tagada rahvastikuregistri tehnoloogilise baasi ajakohasus, et kindlustada töökindlus ja pakkuda veelgi paremaid teenuseid?
- 3 Kuidas aidata kaasa, et rahvastikuregistri andmetega seonduvad teenused oleksid mugavad, lihtsalt üles ehitatud ja loogiliselt seotud?
- 4 Kuidas tagada, et kõigi riigiga kokku puutuvate välismaalaste andmeid hoitaks keskselt?

Olulisim negatiivne mõju, mis võib kaasneda, kui küsimuste lahendamisega ei tegeleta

Valede elukohaandmete tõttu on teenuste osutamine kallutatud, teenuste osutamist planeeritakse valesti. Võib tekkida riigile täiendav kulu, näiteks kui inimesel on elukoht nii Eestis kui ka välisriigis, peab ka Eesti pakkuma elukohast sõltuvaid teenuseid ja toetusi, kuigi inimene Eestis enam ei ela.

Rahvastikuregistri töövõimekuse langedes jäävad riigi erinevad teenused osutamata või viivituvad.

Ebapiisavalt kättesaadavate ja nõrga kasutusmugavusega teenuste tõttu kahaneb inimeste initsiatiiv hoida enda rahvastikuregistri andmed aktuaalsena.

Olulisemad väljakutsed ja olulisema mõjuga tegevused aastatel 2023–2026

- 2021. aastal alustati projekti „Kaasaegse rahvastikuregistri väljaarendamine“ planeerimise ja sh. rahastustaotluste ettevalmistamisega. Selle raames viiakse 2022. aastal läbi projekt „Rahvastikuregistri teenuste menetlusahela tehnoloogilise lahenduse analüüs“, et selgitada välja tehnoloogilised lahendused, mille kasutamisel muuhulgas kasvab teenuste kasutamise mugavus ja on võimalik tegevusi automatiseerida. 2023. aastal alustatakse analüüsi käigus selgunud vajalike tehnoloogiliste muudatuste elluviimist.
- 2023. aastal alustatakse rahvastikuregistri andmebaasi uuendustööde raames päringute logiandmete uuele platvormile viimisega, millega tõstetakse rahvastikuregistri toimepidevust. 2024. aastal alustatakse haldusandmete viimisega uuele platvormile.
- 2021. aastal viidi läbi ärianalüüs, et selgitada välja lahendus rahvastikuregistri andmelao loomiseks. 2023. aastaks valmib andmelao esimene etapp. Projekti teine etapp on planeeritud aastasse 2024. Andmeladu lahendab toimepidevusega seotud riske ja loob võimalused andmete kvaliteedi tõstmiseks ning kasutajate rahulolu tõstmiseks. Jätkuvad tegevused välisriikide rahvastikuregistritega andmete vahetamiseks, mis on eelduseks täpsema ülevaate saamiseks Eesti kodanikest ning nendega toimunud elusündmustest.
- Valimiste korraldamisega seonduvalt (Riigikogu valimised 2023, Euroopa Parlamendi valimised 2024, kohalike omavalitsuste volikogude valimised 2025) viiakse läbi arendustööd valijate nimekirjade haldamiseks sh. andmevahetustööd valimiste infosüsteemiga.
- Portaali rahvastikuregister.ee kasutuselevõtmisest alates 2019. aastal on arendatud uusi teenuseid ja olemasolevaid teenuseid on parendatud vastavalt kasutajate tagasisidele. Arendustööd jätkuvad aastatel 2022–2024, mille käigus luuakse abiellumise ja abielu lahutamise avalduse e-teenusena esitamise võimalus, mis on osa laiemast sündmusteenuse projektist. Lisaks luuakse rahvastikuregistri andmetest väljavõtte tellimise ja digitembeldatud dokumendi loomise võimalus ning luuakse inimestele tema avalduse menetluskäigust info saamiseks teavitussüsteem. Portaaliga on loodud inimestele võimalus hoida kokku enda aega riigiga suhtlemisel.
- 2023. aastal valmib koostöös Sotsiaalministeeriumiga perelepituse loomiseks andmevahetus, mille eesmärk on vähendada laste hooldusõigusega seotud bürokraatiat ja läbi andmete hoidmise rahvastikuregistris lihtsustada inimestele teenuste osutamist
- 2022–2023 uue toimub perekonnaseisutoimingute seaduse ettevalmistamine. Uue seadusega luuakse võimalus perekonnasündmuste registreerimise lihtsustamiseks (nt väiksem küsitav andmekoosseis) ja „nähtamatumaks“ muutumiseks.
- 2023. aastal on plaanis läbi viia isikukoodi väljastamise automatiseerimise analüüs, mille eesmärk on välja selgitada vajadused ja võimalused isikukoodiga seotud tegevuste tõhustamiseks.

Siseministeerium

<https://www.siseministeerium.ee/sidest>

SISEMINISTEERIUM